

D'ESCOLÀ ALS INFANTS A LA PRIMERA EXPERIÈNCIA LABORAL PASSANT PER LA PREPARATÒRIA DE L'INSTITUT LLUÍS DE PEGUERA (1961 – 1963)

Al acabar el curs escolar als Infants del curs 1958 – 1959 no em vaig deslligar completament de la institució, si no que em van demanar que em quedés com escolà per ajudar als oficis religiosos de l'església que tenien els Infants. Aquesta església estava situada a la part de l'edifici, amb entrada independent, que donava a la Plaça del mateix nom entre la llibreria de Joaquim Galobart i Bosch i la Farmàcia de Pere Alier i Giró que havia fundat el seu pare Pere Alier i Bonet el 8 de febrer de 1913 a l'esquerra, i a la dreta la Cistelleria de Celdoni Bernadich i Pons, i la seva muller Lola Cots que el seus fills van tancar el 31 de juliol de 2015. La llibreria de Joaquim Galobart va passar posteriorment a Josep Maria Terra que a l'any 1959 la traspassa a Isidre Sardans i Casas operant amb el nom de Llibreria Sobrerroca.

La part de l'edifici de l'Asil i Col·legi dels Infants que dona a la carretera de Vic i la cantonada amb el carrer dels Infants s'havia acabat de construir i obert l'any 1901, però la resta de l'edifici que dona al carrer dels Infants i l'església que dona a la plaça del mateix nom es va acabar de construir l'any 1911. Aquesta part de l'edifici corresponia on abans hi havia l'antic asil d'orfes de la ciutat i completava el tancament del solar de les monges amb la part de terreny destinat a culte religiós de la comunitat de monges de l'asil i del veïnat. L'església va estar oberta des de la seva obertura fins l'any 1950, excepte el període de la guerra civil espanyola.

L'any 1940 l'arquitecte manresà i també feligrès de l'església de la Mare de Déu del Carme Josep Maria Carreras i Yellestich va fer la proposta, que com s'havia enderrocat aquesta església entre l'octubre de 1936 i el febrer de 1937, de construir la nova església del Carme en el terreny que ocupava l'església dels Infants ajuntant-hi un hort que tenia al darrera del mateix col·legi ajuntant-li la casa veïna. Aquesta proposta, però no prosperà i l'església dels Infants va continuar donant culte fins l'any 1950 en què es tanca. L'edifici s'aprofita com a magatzem fins que l'any 1960 es torna a obrir al culte fins el 26 d'agost de 1985 en què és secularitzada. Aquesta etapa va tenir dues subetapes, una primera que va des de la reobertura de 1950 fins l'any 1970 en què estava sota l'administració de la comunitat religiosa de les monges vedrunes i una altra fins el 26 d'agost de 1985 en què és una església sota l'administració de la diòcesis. Al tancar-la l'any 1985 es va aprofitar per a traslladar-hi la part del mercat de les Mandongueres destinada a la venda de formatges i altre productes degut a l'esfondrament de la coberta del mercat. La resta de paradistes es van traslladar a la caserna dels bombers que estava buida ja que ells s'havien traslladat a la nova caserna del Guix l'any 1981.

El 29 de novembre de 1987 l'edifici de l'antiga església es queda buit i roman sense ús fins l'any 1992 en què l'edifici dels Infants és ocupat per l'Escola d'Arts i Oficis en la part que dona a la carretera de Vic i la part del carrer Infants amb l'església inclosa és ocupat per l'Escola d'Art, fins el dia d'avui (figura 1).

Com que l'església calia obrir-la novament al culte l'any anterior ja van anar preparant-se per aquest esdeveniment i amb aquest motiu van buscar alumnes de l'escola i amb l'antecedent de la bona relació existent amb la meva àvia m'ho van proposar i la família va acceptar encantada de tenir un membre com escolà d'aquesta església, per a ells tan propera en tots sentits. A casa em van preparar per al dia en què havia de començar a ajudar els oficis religiosos i amb aquest motiu em van fer una sotana i un roquet. La confecció la va fer la senyora Teresa que cada dilluns a la tarda venia a cosir a casa. Per emprovar em feien pujar a dalt d'un tamboret i havia de donar la volta per tal que la faldilla de la sotana quedés ben recta a tot el voltant. L'any 1960 vaig començar a ajudar missa en llatí amb el nou vestit (figura 2).

Figura 1.- Vista de la Plaça Infants realitzada pel fotògraf Joaquim Vert i Bonveí i editada com a postal dintre de la sèrie general. La imatge ens mostra la plaça com era l'any 2007 amb les parades del mercat de plantes, flors i plançons, traslladat l'any 1994 des de la Plaça del Carme i que va romandre en aquest indret fins l'any 2004 quan es trasllada a l'exterior del mercat de Puigmercadal. Al fons, l'església dels Infants decorada en color blau pels alumnes de l'Escola d'Art actuals ocupants de l'esmentat edifici. (AJVMP)

Amb 7 anys d'edat aquesta funció d'escolà era prou assumible. Era'm un grup de tres escolans que ens repartíem les setmanes i ajudàvem totes les misses que es feien durant la setmana que ens tocava. El dies feiners la missa era a 2/4 de vuit del matí. Em llevava a les 7 del matí i a les 7h 15' sortíem de casa el meu pare i jo; ell anava cap a la feina, a la seu de "FECSA -Fuerzas Eléctricas de Cataluña, S.A.-" als Dolors i em deixava a la carretera de Vic cantonada carrer Infants. Al sortir de la missa anava a esmorzar a casa la meva àvia, a la Carretera de Vic al costat mateix dels Infants, i em va ensenyar a fer truites batent bé els ous i afegint-hi pa torrat, que en deia que era una "truita de pobre", que era d'allò més bona. A 2/4 de nou marxava cap a casa al carrer del Born per recollir els estris de l'escola i anar, sense perdre temps cap a l'institut.

Els diumenges era ben diferent. La missa es celebrava més tard i al sortir ens donaven una petita compensació econòmica de dues pessetes. Al sortir de l'església anava al quiosc situat a la Muralla del Carme davant de la caserna dels bombers, regentat per en Lluís Cirera i Sibera que també regentava l'altre quiosc situat a la mateixa Muralla però al número 17 sota el teatre Conservatori just davant del Passeig Pere III. Aquest quiosc estava instal·lat allí des de l'any 1947 que va ser traslladat des del centre de la plaça quan era regentat per en J. Segura. Al quiosc comprava el còmic de les aventures de "Roberto Alcàzar y Pedrín" que costava 1,50 pessetes i encara em quedaven 2 rals -50 cèntims- per gastar-ho en altres coses. Després aquests còmics per poc cost els anava a canviar per altres còmics de les "Hazañas Bélicas" a una botigueta que hi havia al número 2 del carrer d'Urgell regentat per una senyora que també venia lllaminadures.

Figura 2.- Vestit d'escolà durant una processó del mes de Maria passant per la Muralla del Carme davant dels Magatzems Jorba. (AJVMP).

El fet de conèixer bé l'edifici per haver-hi passat tres anys escolaritzat em permetia moure'm pel seu interior amb tota naturalitat i era molt divertit per un infant de set o vuit anys anar a veure la cuina de la institució on es feia el menjar i on els diumenges ens donaven una tassa de xocolata desfeta amb galetes, o bé anar a veure sota teulada com les monges planxaven els seus hàbits. Una cosa que també ens agradava molt era anar a l'hort que tenien a la part interior tocant a les cases del carrer Flors de Maig on també hi tenien uns tancats amb animals domèstics com gallines i conills i ajudar a donar-los-hi el menjar. Durant els varis anys que vaig estar fent aquesta funció d'escolà, com a nens que érem, també fèiem alguna entremaliadura i la que recordo que va causar més malestar a la comunitat religiosa, de tal manera que es van queixar fins i tot a la meva àvia, era que un diumenge al matí després de la missa en que érem dos escolans vàrem agafar la campana que utilitzàvem pels oficis religiosos i vàrem anar on dormien les nenes asilades. Dormien a una gran sala sota teulada al costat del carrer Flors de Maig. En aquesta sala hi havia dues fileres de llits, una a cada costat deixant un passadís central, i aleshores van començar a tocar la campana i les vàrem despertar. Sembla que encara ara les monges m'empaiten pel col·legi sense èxit.

De totes les cerimònies religioses les que recordo amb més detall eren els oficis de les festes importants com la missa del gall i els oficis de setmana santa. En aquests oficis es cantaven unes cançons que m'han quedat gravades i encara ara les recordo amb certa nostàlgia, com la de "Venite adoremus dominum", etc. que es cantava per la missa del gall. Aleshores la funció començava a les 23 hores i s'allargava fins passada mitja nit. Quan s'acabava, la resta de la família m'esperava i anàvem a casa a fer el ressofó amb torrons, neules i altre menges típiques del Nadal (figura 3).

Al acabar i anar cap a l'institut sortia de casa al carrer del Born i tot sol anava cap al carrer Guimerà i Passeig fins a la plaça del grup escolar, tal com la coneixíem aleshores, per entrar a la

Figura 3.- Interior de l'església dels Infants durant una primera comunió d'una nena que anava a l'escola de les monges vedrunes l'any 1967. (AJVMP).

classe a les 9 del matí. Pel carrer ens podíem trobar amb altres companys del mateix carrer, i finalment podíem ser un grup, d'almenys quatre, anant cap escola i que ens anàvem afegint a mesura que anàvem passant per davant de cada casa. El trajecte que diàriament fèiem va canviar una mica en dos punts del recorregut. L'any 1961 s'acaba l'escalinata definitiva tal com actualment la coneixem (figura 4) de l'església de Crist Rei, església que va substituir la de Sant Pere Màrtir o de Sant Domènec enderrocada entre novembre de 1936 i març de 1937, i ja va presentar la imatge que en tenim actualment. L'altre era que l'any 1962, en motiu de l'aniversari de l'acabament de la guerra civil espanyola, s'inaugura el parc infantil de la plaça del grup escolar situat a costat del brollador que s'havia inaugurat el dia 18 de maig el mateix dia que

Figura 4.- L'escalinata provisional de l'església de Crist Rei l'any 1952 abans de construir la definitiva que s'acaba l'any 1961, segons fotografia presa pel fotògraf Ramon Soler i Casanovas i editada com a postal amb la denominació comercial de "La Montserratina". (AJVMP).

s'inaugurava la "Gran Fira de l'Ascensió" de l'any 1952 finançat per la Junta de la Sèquia (figures 5 i 6). L'any 1963 també vàrem viure l'obra de la plaça de Sant Domènec consistent en posar una capa de formigó a la plaça perquè hi havia la intenció d'enrajolar-se després, quan el pressupost municipal ho permetés. El trajecte que fèiem era força entretingut. A la tardor perquè ens permetia jugar amb les fulles dels plàtans caigudes que produïen una catifa de fulles, que a vegades podien arribar a un gruix de ben bé un pam. Un altre entreteniment era que els dies de fred intens es gelaven els bassals d'aigua existents en el tram de passeig entre Crist Rei i la plaça del grup escolar que ens permetien patinar-hi.

Al arribar al grup escolar o institut em va semblar un gran edifici una mica fred degut a la seva alçada i perquè venia d'una casa modernista rica en detalls i amb calidesa. L'edifici construït segons projecte de l'arquitecte manresà Alexandre Soler i March va tardar disset anys en construir-se. L'edifici l'havia de finançar el govern de Madrid en bescanvi del monument que les corts de Cadis van aprovar el dia 9 de juliol de 1812 per l'actitud de la ciutat vers l'exèrcit napoleònic a les batalles del Bruc l'any 1808. En aquella votació també van aprovar donar a la ciutat els títols de "Molt Noble" i "Molt Lleial". El dia 19 de maig el ple de l'Ajuntament de la ciutat aprova demanar al govern de Madrid aquest bescanvi que es va aprovar l'any 1907. El 7 de juny es fa l'acte de posada de la primera pedra en un solar situat davant de la fàbrica Lluvià i el 17 de juny d'aquell mateix any es tramet a Madrid el projecte del nou grup escolar amb un pressupost de 254.035,52 pessetes.

A finals de desembre de 1910 es comença la construcció del grup escolar (figura 7) però l'any 1912 per manca de finançament es paren les obres. Fins l'any 1920 no es reprenen les obres que es tornen a aturar. L'edifici es va deteriorar força i el 4 d'agost de 1925 es comença l'etapa definitiva de les obres que s'acaben l'any 1926 quan s'inaugura el dissabte 8 d'octubre de 1927 (figures 8 i 9) i l'Ajuntament va aprovar donar el nom de Victòria Eugènia, muller del rei Alfons XIII, a la plaça situada al davant. Aleshores es va inaugurar com a "Liceo Manresano" i es va començar a utilitzar per fer-hi les classes corresponents al segon ensenyament, però la inauguració oficial va ser realitzada pel rei Alfons XIII el 25 de maig de 1929, fins el gener de 1939 en que s'esborra el nom i queda sense nom fins que es fa un concurs i entre les propostes presentades s'elegeix el de "Instituto de Enseñanza Media Luis de Peguera" segons el decret de desembre del Ministerio de Educación Nacional de l'any 1953.

Quan arribo a la classe de preparatòria del mestre Vidal, em va semblar una classe una mica freda amb pupitres de color verd on ens assèiem de dos en dos. De preparatòria hi havia la classe del nens que era la del mestre Vidal i la de les nenes de la mestra Joana Herms. Les dues es trobaven situades a la planta baixa de l'ala esquerra des de la que es veien l'edifici de Correus (figura 4), el "Xalet Guarderia" que la Junta d'Acció Social de l'Ajuntament va construir i va ser inaugurat el 27 d'agost de 1933 per la Festa Major per l'alcalde en Francesc Marcet amb la finalitat d'acollir 30 infants de famílies obreres que no podien deixar els seus fills petits amb ningú (figura 10), i al seu costat el "Centre d'Higiene Rural" inaugurat el 13 de març de 1943 per a la lluita contra la tuberculosi, les malalties venèries i la protecció infantil (figura 11). El mestre Vidal era el successor de l'escola de primer ensenyament que el 28 de febrer de 1932 sota el mestratge de Josep Albagés i Ventura es va traslladar des del primer pis de l'edifici del Teatre Conservatori a aquest nou equipament. Després el va succeir el mestre Vallalta fins que l'any 1949 el va succeir el mestre Vidal. El mateix va passar amb la classe de primer ensenyament de les nenes que va fer el mateix camí l'any 1933 quan estava sota la batuta de la mestra Felisa Rufas fins que la va succeir la Joana Herms.

Figura 5.- Plaça del grup escolar l'any 1952 després de la inauguració del brollador el dia 19 de maig per la "Gran Fira Extraordinària de l'Ascensió" finançada per la Junta de la Sèquia. Darrera, l'edifici de Correus inaugurat aquell mateix any on s'hi van traslladar des del número 44 del mateix passeig, al costat del Cafè Moka tocant a la plaça de Crist Rei. Fotografia de Ramon Soler i Casanovas editada com a postal amb la denominació de "La Montserratina". (AJVMP).

Figura 6.- Fotografia de l'any 1974 presa per en Joaquim Vert i Bonvehí i editada com a postal on es pot observar el primer parc infantil de la ciutat inaugurat l'any 1962 en motiu de l'aniversari de l'acabament de la guerra civil espanyola. Fins l'any següent no es construiria el segon a la Plaça Mallorca i l'any 1963 el tercer a la Plaça de la Reforma. (AJVMP)

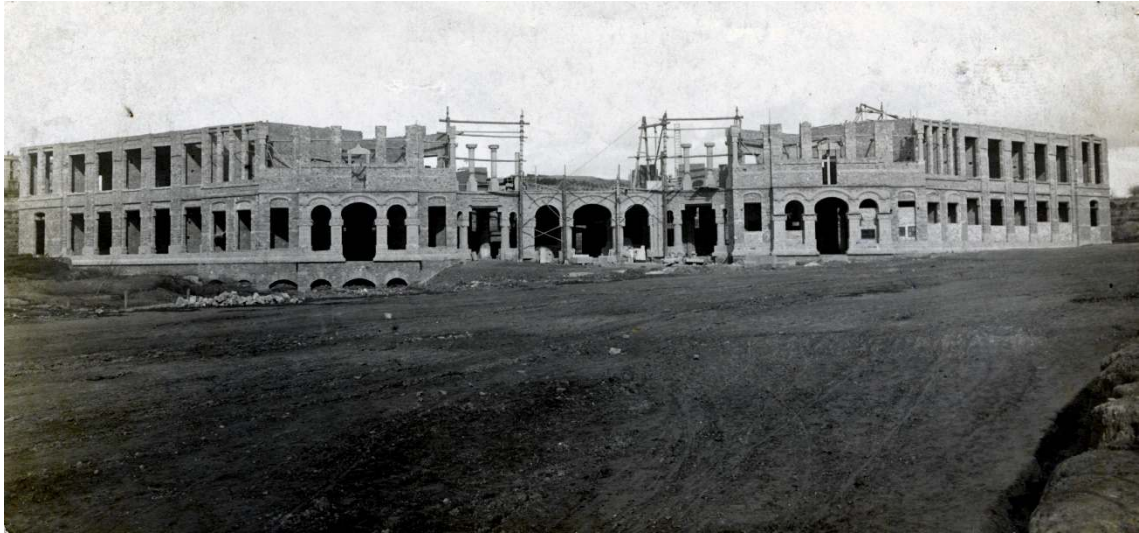

Figura 7.- Vista de l'edifici del grup escolar durant la construcció l'any 1911 abans que es paralitzessin les obres per manca de finançament. Fotografia d'autor desconegut. (AJVMP).

Figura 8.- Fotografia d'Isidre Oliveras i Vives de l'edifici del grup escolar a l'acabament de les obres i abans de la inauguració de l'equipament escolar. La plaça estava sense urbanitzar i només s'hi van plantar arbres, tampoc l'edifici estava envoltat de cap tancament, el qual no es va construir fins l'any 1932. (AJVMP).

Figura 9.- Dia 25 de maig de 1929 durant l'acte oficial de la inauguració del grup escolar de segon ensenyament pel rei Alfons XIII amb el nom de "Liceo Manresano". La fotografia també és del fotògraf manresà afeccionat Isidre Oliveras i Vives. (AJVMP).

Figura 10.- "Xalet Guarderia" que la Junta d'Acció Social" de l'Ajuntament va construir i que fou inaugurat el 27 d'agost de 1933 per la Festa Major per l'alcalde en Francesc Marcet amb la finalitat d'acollir 30 infants de famílies obreres que no podien deixar els seus fills petits amb ningú. (AJVMP).

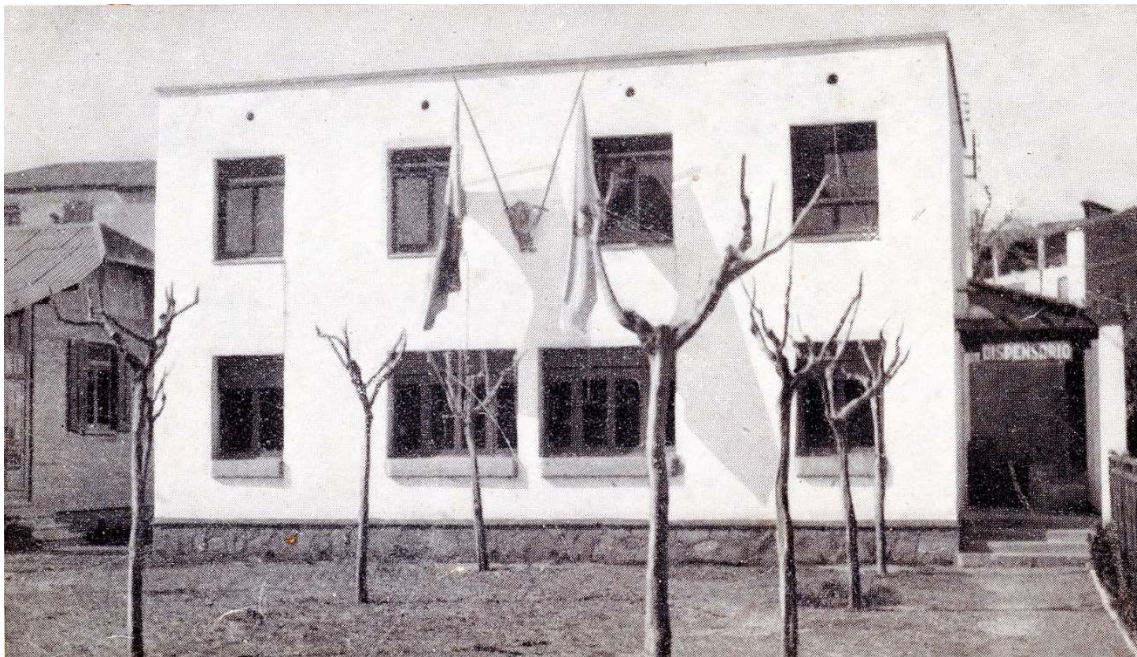

Figura 11.- El “Centre d’Higiene Rural” reinaugurat el 13 de març de 1943 per a la lluita contra la tuberculosi, les malalties venèries i la protecció infantil, situat al costat del “Xalet-Guarderia”, ambdós instal·lats darrera l’edifici de Correus i al costat de la font de les oques. Aquest edifici ja s’havia construït abans de la guerra civil com a consultori. (AJVMP)

L’ensenyament en aquella classe del mestre Vidal era molt competitiu però de qualitat. Feia reflexionar amb poca memorística i amb força treballs pràctics. La seva exigència, però, a vegades, era una mica elevada i costava seguir-lo. Mensualment feia un rànquing de resultats entre tots els alumnes de la classe que s’acabava a finals de mes amb un classificació del primer fins el darrer. Als tres primers se’ls posava una medalla que se l’emportaven a casa fins l’endemà que l’havien de tornar (figura 12). Els noms d’aquests tres primers alumnes es publicaven al “Diario de Manresa” i es nomenaven per Radio Manresa, que tenia l’indicatiu d’EAJ 51. Era una competició sana que es basava amb les notes dels diferents exercicis realitzats, com els dictats, les cal·ligrafies, i finalment el concurs que feia amb els diccionaris. Deia una paraula i el primer que la trobava aixecava el braç i havia de llegir la definició. El alumnes s’asseien en ordre de classificació de dos en dos des del primer banc situat davant la seva taula, cap a la dreta i després en diverses files cap al fons de la classe.

A la tarda es feia diàriament un dictat, al acabar els alumnes canviaven amb el seu company de pupitre els dictats i es corregien. Després qui feia menys faltes de tota la classe era l’encarregat de portar el dictat a la classe de la mestra Herms perquè el fessin les nenes. El fet d’anar a veure la Joana Herms, que era coneguda i amiga dels pares, algunes vegades em donava algun caramel o algun petit obsequi que tenia per allí. Els dictats es feien després de la classe de cal·ligrafia. Aquestes classes consistien primer en repartir els tinters plens de tinta negra que es guardaven en un moble de persiana i col·locar-los en els forats corresponents dels pupitres sense que se’n vessés gens. Els encarregats eren també els que quedaven primers de la classe i calia prendre un tros de guix perquè si al posar el tinter en el pupitres se’n vessava alguna gota, calia eixugar-la amb el guix que, al ser porós, ho absorbia ràpidament. Després es dedicava una bona estona a fer la cal·ligrafia en uns quaderns que portaven línies i calia escriure amb bona lletra entre dues d’aquestes línies sense sortir-se’n.

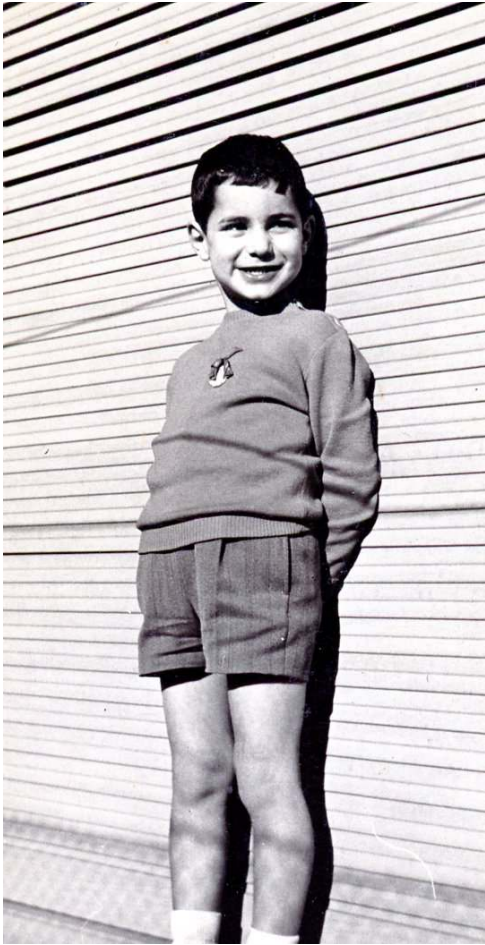

Figura 12.- Imatge de l'autor amb la medalla que ens posava el mestre Vidal als primers en la classificació mensual que feia dels alumnes del curs preparatori a l'Institut "Lluís de Peguera". (AJVMP).

Els matins sortíem al pati a mig matí i jugàvem a la part del darrera del recinte de l'institut que en dèiem el "bosc", perquè estava ple d'arbres i tenia un terraplè ple de pins que separava amb la via del tren dels ferrocarrils catalans entre el tram que anava del baixador del carrer Guimerà fins a l'estació de Manresa Alta. La resta d'arbres existents eren desmais i pollancre (figura 13). Aquests darrers arbres, el mesos de maig i principis de juny quan començava a fer calor es feia classe amb els finestrals oberts i entrava el polsim blanc i cotonós de la floració de les pollancre que ens deixava un gruix d'uns 10 centímetres a la major part de la classe.

Degut a l'edat, doncs al finalitzar el curs 1961 – 1962 encara no tenia els 10 anys que calien per entrar a fer batxillerat a l'institut, vaig haver de repetir curs, però no em va semblar que fos res de l'altre món i m'ho vaig passar tan bé en el segon de repetició com en el primer. Aquell segon any no va canviar res en relació al primer any però recordo un fet que em va marcar força. Un dilluns al tornar el matí a classe, sempre arribàvem molt puntuals i en esperàvem que el mestre Vidal obrís la classe, estava davant la porta d'entrada i el obrir-la vaig veure com els dos primers pupitres es trobaven dintre d'un forat de considerables dimensions per on passava aigua. Aleshores l'única cosa que vaig pensar, perquè el primer pupitre era el que m'asseia, que si això hagués passat mentre fèiem classes hauríem pogut prendre força mal. El motiu del fet era que per sota de la classe i per sota de l'ala esquerra de l'edifici de l'institut passa el torrent de Predicadors que des d'aquest indret baixa per sota el passeig cap a l'edifici de pisos de la cantonada del Passeig Pere III amb la carretera de Cardona que la travessa per on es troba el passatge del Torrent de Predicadors i va paral·lel pel carrer de l'Era d'en Coma fins a desembocar al riu Cardener a l'altura del carrer de l'Apotecari. Motivats per aquest ensurt vàrem estar uns

dies sense classe fins que es va reparar i després vàrem tornar a fer classe com si res hagués passat.

Figura 13.- Pati del darrera de l'institut Lluís de Peguera l'any 1954 on hi jugàvem durant l'hora de pati de la classe preparatòria. El pati era ple d'arbres: pins, pollancre, desmais, etc. La fotografia és de Ramon Soler i Casanovas i editada com postal per la raó comercial "La Montserratina". (AJVMP).

Durant aquells dos anys en què vaig fer el curs preparatori per entrar al batxillerat, continuava fent d'escolà i també ajudava als meus avis durant les vacances quan no estava a Vilanova en els seus dos negocis. Ells tenien un establiment dedicat al comerç de productes sanitaris on fabricaven gasses, benes, apòsits, compreses femenines -que començaven aleshores a generalitzar-se el seu ús-, cotó hidròfil, etc, i a fer de majoristes d'aparells clínics i ortopèdics (figura 14). La raó social era "Ortopèdia y Cirugia" situat molt a prop del domicili d'ells, al carrer Flors de Maig número 12 que el meu avi l'havia obert l'any 1928, en el local que fins aleshores hi havia en Baldomer Riu i on hi tenia el taller de confecció de braguers i faixes ortopèdiques. La meua feina a la ortopèdia era ajudar a fer les compreses, buidar l'esterilitzador, enrotllar el cotó, preparar comandes de material i sobretot portar les comandes fetes per les farmàcies de la ciutat. Aquestes comandes les portàvem amb una panera de vímet entre dos persones. Anàvem a portar comandes a totes les setze farmàcies que hi havia a Manresa: Farmàcia de Pere Aliè i Giró al carrer dels Infants 4, Farmàcia de Josep Balagué i Galobart a la Plaça Clavé 2, Farmàcia d'Adjutori Batlle i Pellicer al carrer de Sobrerroca, 19, Farmàcia de Flora Buxó i Escayola a la carretera de Santpedor 104, Farmàcia de Francesc Xavier Casanovas i Prats a la carretera de Cardona 19, Farmàcia de Francesc Xavier Cirera i Rosal, a la Muralla del Carme 16, Farmàcia d'Antoni Esteve i Subirana a la plana de l'Om 4, Farmàcia de Fernando Ferrer i Roca a la plaça Major 12, Farmàcia de Josep Mestre i Miret a la carretera de Vic 54, Farmàcia de Pere Miró i Plans a la carretera del Pont de Vilomara 68, Farmàcia de Josefina Oliveras i Ferrer a la plaça de Sant Ignasi 13, Farmàcia d'Anna Riu i Oliveras al carrer del Born 30, Farmàcia de Ramon Sabanés i Sanuy al Passeig de Pere III 1, Farmàcia de Joan Sala i Coll al carrer Sant Miquel 14 -actualment 10-, Farmàcia de Cristòfor Talaverón i Solà al carrer Guimerà 27 -actualment 29-, i Farmàcia de Josep Trapé i Cornet al carrer Sobrerroca, 44 -actualment 40-.

Figura 14.- Pot metàl·lic de gasses esterilitzades fabricat per "Ortopedia y Cirugia" del carrer Flors de Maig, propietat dels meus avis. El plisat es feia a mà per expertes plisadores i després s'hi enganxava l'etiqueta. (AJVMP).

Portant comandes havia caminat per tota la ciutat i la coneixia molt bé, així com totes les farmàcies d'aquells inicis de la dècada de 1960. Els dissabtes teníem un pla de treball ben diferent, primer anava a acompanyar la Montserrat del despatx als bancs per treure diners que ella emprava per fer les setmanades. Recordo que com que encara no era massa gran m'asseia als mostradors dels bancs del Passeig on anàvem: "Banco Español de Crédito", "Banco Popular Español", i "Banco Hispano Americano". Després arribàvem a l'ortopèdia, ella preparava les setmanades, i nosaltres escombràvem tot el local i després en fila tots els empleats passàvem, i la meva àvia ens donava aquell sobre marró amb el nom i a dintre la setmanada. Després tiràvem un desinfectant anomenat "Zotal" per tot el local i el tancàvem fins el dilluns següent per recomençar una nova setmana.

El meu avi, més endavant, l'any 1947, va obrir una merceria i una perfumeria als baixos del domicili de la carretera de Vic, anomenada "Merceria y perfumeria Portabella". Aleshores ell tenia un laboratori perfumista al soterrani on cada tarda anava a fer les colònies i els perfums que després venien a la perfumeria. En aquest laboratori hi havia tot tipus de material de laboratori, matrius, columnes graduades, embuts de vidre, papers de filtre per filtrar els preparats, més d'un centenar de flascons amb perfums diferents d'essències que a mi em sonaven a coses estranyes però que sàviament mesclats i amb la quantitat exacta d'excipient feien colònies, perfums i locions ben aromàtiques i agradables (figura 15). A la merceria també es venien tot tipus de botons i a la rebotiga hi havia una gran quantitat de caixes plenes de cartrons amb els botons a la venda i a sobre la caps hi havia una mostra del botons enganxats per conèixer el contingut de cada caixa. El meu avi patia dels pulmons i l'hivern de 1962 se li va complicar. El dia de nadal d'aquell any va caure una intensa nevada que va deixar més d'un metre de neu a tota la ciutat. Recordo anar a veure el meu avi que el trobàvem assegut al balancí del menjador amb la cigarreta a la ma i l'anada del Born a la carreta de Vic era al·lucinant perquè havia de passar entre les cases i la neu del carrer, com si fos una rimaia d'una gelera, amb aquest gruix que no em permetia veure res més que les parets dels edificis i la paret de neu que era

més alta que jo. El dia 7 de gener de 1963 moria als 67 anys. Poc després, el 15 de juliol de 1964 es tancava la Merceria y Perfumeria Portabella de la carretera de Vic perquè era molta feina, tot plegat, per la meua àvia i ja no es feien les colònies, ni els perfums, ni les locions que ell feia. Això va comportar que la família i concretament la meua àvia, es centrés, per continuar tirant endavant l'ortopèdia que anava força bé i venia a tota la ciutat i a tot el país.

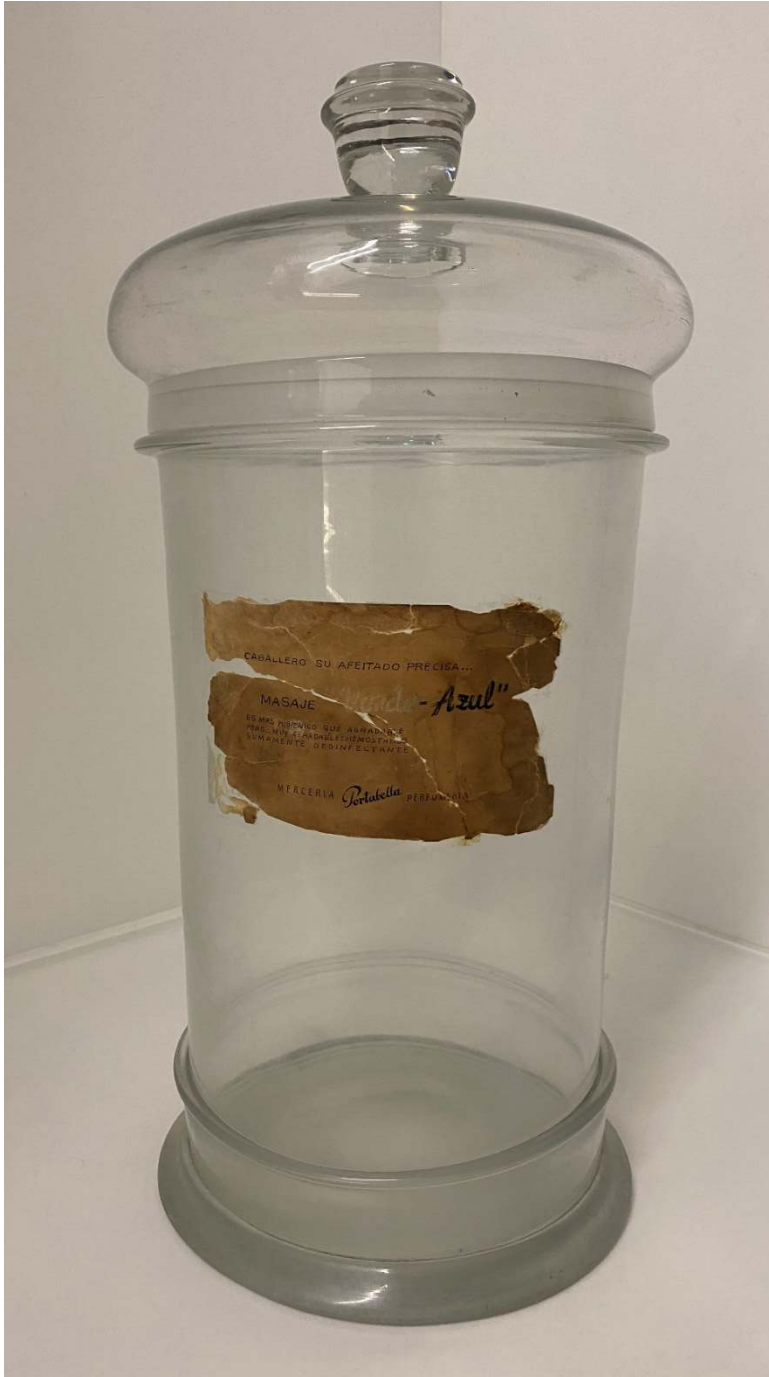

Figura 15.- Pot de vidre de 75 centímetres d'alt, del laboratori de colònies, perfums i locions de l'avi del soterrani del domicili de la carretera de Vic, on s'hi guardava la loció acabada abans de vendre-la a la menuda. El producte s'anomenava "Loción Verde-Azul de la Merceria Portabella que era una loció per després de l'afaitat. (AJVMP).